

Čís. 10580.

Navrhovatele prozatímního opatření uschováním svršků stihá v poměru k vlastníku odňatých věcí zodpovědnost za jejich poškození, které stihne věci v úschovu dané u schovatele, jich dopravou do úschovy a úschovou, nechť si poškození vzniklo náhodou nebo zaviněním soudního schovatele. Lhostejno, zda vlastník věcí souhlasil s osobou schovatelovou nebo dokonce osoba ta k jeho zákroku byla ustanovena podle jeho návrhu. Lhostejno, že věci byly jen v žalobcově spoluvlastnictví.

Byl-li uplatňován samostatný nárok na náhradu škody, bylo na nižších soudech, bylo-li projednávání obmezeno na důvod žalobního nároku, by v rozsudcích řešily i důvodnost tohoto žalobního nároku a jeho příčinnou souvislost s prozatímním opatřením.

(Rozh. ze dne 27. února 1931, Rv II 195/30).

Žalovaná firma vymohla si prozatímní opatření proti Dr. Františku P-ovi úschovou a správou svršků ve vile. Svršky byly z části dne 8. října 1927, z části dne 19. října 1927 dány do úschovy Heřmana N-a, speditéra v B., jenž byl k návrhu obou stran soudem za jich schovatele a správce ustanoven. Žalobkyně již při popsání svršků ohlásila do protokolu vlastnické nároky k nim a ve sporu zahájeném pak žalobkyní proti ohrožené straně uznala žalovaná firma po provedení důkazů dílem výhradně její vlastnictví k vylučovaným svrškům, dílem její spoluvlastnictví s odpůrcem ohrožené strany, takže po ukončení soudní úschovy svršků, trvavší 1 $\frac{1}{4}$ roku, byly žalobkyni věci ty do držby opět vydány, a to ve stavu částečně poškozeném. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalované náhrady škody 23.342 Kč. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e uznal, o d v o l a c í s o u d neuznal žalobní nárok důvodem po právu.

N e j v y š š í s o u d obnovil co do 19.342 Kč rozsudek prvního soudu, co do 4.000 Kč zrušil z úřadu rozsudky nižších soudů a vrátil věc prvnímu soudu, by o věci v této části dále jednal a vydal nový rozsudek.

D ů v o d y:

Jest otázkou, zda žalovaná firma jako navrhovatelka prozatímního opatření jest zodpovědná za škodu, která byla žalobkyni způsobena 1. na svršcích jednak výkonem prozatímního opatření, ať již následkem dlouhého uložení věcí ve skladišti, ať již následkem způsobu uskladnění a nedostatečné péče o ně se strany uschovatele, a zda též jest zodpovědná, 2. za náklady, jež vzešly žalobkyni jejími cestami z Rakouska do B. následkem tohoto prozatímního opatření. Ad 1. Za účelem správného zodpovědění první z těchto otázek, jest přihlédnouti ku příslušným ustanovením. Podle § 379 čís. 1 ex. ř. lze naříditi k zajištění peněžitých pohledávek úschovu a správu movitých věcí odpůrci ohrožené strany (§ 259 násl. ex. ř.). Podle § 259 ex. ř., jehož jest tu vzhledem k tomuto

poukazu použití, stane se uschování buď uložením u soudu neb odevzdáním do ústavu pod státním dozorem neb odevzdáním uschovateli (§ 968 obč. zák.), jež ustanoviti má exekuční soud na nebezpečí navrhovatele. Podle § 260 ex. ř. (úsudkem z opaku) může osoba schovatelova býti určena soudem za souhlasu navrhovatele, jakž se stalo v souzeném případě. Osoba třetí, která tvrdí vlastnictví k věcem braným do úschovy, jíž jest v souzeném případě žalobkyně, nemohla zabrániti provedení úschovy ani složením jistoty (Neumann komentář k § 259 ex. ř.) a není proto její návrh co do schovatelovy osoby pro soud směrodatný. Výběr uschovatelovy osoby podle § 379 čís. 1 ex. ř. děje se tudíž na nebezpečí navrhovatele. »Néstí nebezpečí« znamená podle §§ 1048—1051 obč. zák. néstí nebezpečí nahodilé zkázy a zhoršení věci, z čehož jest usuzovati, že navrhovatele prozatímního opatření stihá v poměru k vlastníku odňatých věcí zodpovědnost za jejich poškození, které stihne věci dané v úschovu u schovatele, i jich dopravou do úschovy i úschovou samotnou po dobu od jich odnětí až do doby, kdy byly opět držiteli vráceny, nechť si poškození vzniklo náhodou nebo zaviněním soudního uschovatele, ať se stalo neopatrnou dopravou do místností schovatelových nebo nedbalým způsobem jich uskladnění, nedostatečnou péčí o jich čistění, nebo jich přeležením. Poukaz navrhovatelův k tomu, že škodu zavinila osoba soudem za schovatele určená, nemůže vyvinuti navrhovatele prozatímního opatření a zbaviti ho zodpovědnosti proti vlastníku svršků, poněvadž právě výběr schovatelovy osoby se stal podle § 259 ex. ř. na jeho nebezpečí, takže jest práv nejen ze škody nahodilé, nýbrž i ze škody zaviněné, jež svršky u schovatele stihla, a jest jeho věcí, chce-li se pak podle § 968 a dle §§ 957—965 obč. zák. hojiti na schovateli. Děje se totiž úschova věcí prozatímním opatřením stížených na návrh ohrožené strany; v jejím zájmu, k jejímu zajištění, čímž se jejímu odpůrci neb i osobě třetí, jako v souzeném případě, její věci odnímají z volného nakládání a jest proto jen spravedlivé, ano uvedenými zákonnými ustanoveními i plně odůvodněné, by navrhovatel prozatímního opatření byl práv nejen ze zdatnosti schovatelovy osoby (§ 1315 obč. zák.), nýbrž i vůbec za veškerý škodlivé následky úschovy (viz rozh. čís. 4946 sb. n. s.). Z řečeného však plyne, že, ano jest zjištěno, že svršky žalobkyně byly částečně poškozeny provedením prozatímního opatření, jest žalovaná zodpovědnou za škodu a že se žalobkyně právem na ní domáhá náhrady škody, pokud ovšem vznikla provedením prozatímního opatření a za jeho trvání. Zodpovědnost žalované firmy se ovšem nevztahuje na škodu, která na svrscích povstala snad již před tím, než byly z držení žalované odňaty, a bude proto na prvním soudu, by zjišťuje výši a rozsah škody, zjistil, kdy která škoda na svrscích vznikla. Za tohoto stavu věci jest zbytečné řešiti otázku, zda svršky zůstaly po provedení prozatímního opatření v držbě žalobkyně, či se dostaly do držby žalované, či snad schovatelovy a zda byla žalovaná strana držitelkou obmyslnou, či bezelstnou, a od které doby jí lze přičítati obmyslnost, (§ 338 obč. zák.); jak činí nižší soudy a dovolatelka. Rovněž jest vzhledem k řečenému lhostejno, zda žalobkyně souhlasila s osobou schova-

telovou, nebo dokonce zda osoba ta k jejímu zákroku podle jejího návrhu byla ustanovena, neboť bylo jednak, jak již shora podotčeno, nerozhodno, zda si žalobkyně jakožto osoba třetí přála, by ta neb ona osoba byla schovatelem jmenována, ano jest věci soudu jmenovati osobu schovatelovu a an soud byl povinen podle §§ 259 a 260 ex. ř. dbáti nejvýše návrhů stran, jichž se prozatímní opatření týkalo (navrhovatelky a jejího odpůrce), nikoli návrhu žalobkyně. Rozhodným jest, že prozatímním opatřením bylo žalobkyni znemožněno volně nakládati se svršky a je odvésti do Rakouska a že, kdyby jí v tom nebylo bývalo bráněno, nemohlo dojít k poškození, jehož náhrady se domáhá, a směrodatným jest dále, že se jak již bylo dříve uvedeno, výběr osoby stal podle § 259 ex. ř. na nebezpečí žalované strany jakožto navrhovatelky prozatímního opatření. Okolnost, že některé věci nepatří do výhradního vlastnictví žalobkyně, nýbrž do spoluvlastnictví s manželem, nepřekáží, by se nemohla domáhati odškodnění na žalované straně. To má jen v zápětí, že jí bude moci býti přiřknut jen zlomek celkové náhrady podle velikosti jejího spoluvlastnického podílu. Odvolací soud posoudil tedy věc právnicky mylně, požaduje na žalobkyni průkaz bezprávného činu a jejího zavinění podle § 1295 obč. zák., neboť, jak bylo již svrchu uvedeno, není průkazu zavinění žalované firmy jakožto navrhovatelky prozatímního opatření, potřebí k odůvodnění jejího závazku k náhradě škody z výkonu prozatímního opatření (§§ 379 čís. 1 a 259 ex. ř.). Bylo proto vyhověti oprávněnému dovolání a změnit rozsudek odvolacího soudu obnovením rozsudku soudu procesního, aniž bylo potřebí se zabývati dalšími dovolacími důvody podle čís. 2 a 3 § 503 čřs.

Ad 2. V žalobě jest dále uvedeno, že žalobkyně musila z důvodu, že byl její nábytek v B. prozatímním opatřením zadržán po dobu 1¼ roku, vykonati nejméně pětkrát cestu z Rakouska do B. a že jí tím vznikl na cestovním dopravním prostředky, stravováním a na zpropitném náklad 4.000 Kč. To jest samostatný nárok uplatňovaný žalobou o náhradu škody a, poněvadž žalovaná strana v žalobní odpovědi popřela jeho důvodnost, namítnuvši, že cesty byly zbytečné, bylo na nižších soudech, ano bylo projednávání omezeno na důvod žalobního nároku, by v rozsudcích řešily i důvodnost tohoto žalobního nároku a jeho příčinnou souvislost s prozatímním opatřením (čís. 5075 a 7690 sb. n. s.). Rozsudky nižších soudů se však nezabývají vůbec důvodností této části žalobního nároku, nicméně však uznává první soud celý žalobní nárok, tedy i v této části ve výroku rozsudečném důvodem po právu a odvolací soud jeho důvodnost ve výroku rozsudečném neuznává po právu, aniž pro tento výrok uvedly rozsudky vůbec důvody. Postrádají tedy rozsudky nižších soudů v tomto bodu vůbec rozsudečné důvody a jsou proto v tomto bodu částečně zmatečné podle § 477 čís. 9 čřs., ke kteréž zmatečnosti bylo podle §§ 471 čís. 7 a 513 hleděti z úřadu. Podle § 510 druhý odstavec čřs. jest proto v tomto bodu zrušiti rozsudky nižších soudů a věc vrátiti soudu procesnímu, by o ní dále jednal a ji znovu rozhodl.